

การพัฒนาหลักสูตรเสริมความเป็นครู เพื่อเสริมสร้างความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
และความเป็นไทย สำหรับนักศึกษาครู
**An Enrichment Curriculum Development of Teachership to Enhance Love
Nation Religion Monarchy and Being Thai
for Student Teachers**

พนนิดา อุปหนอง และ วิเชียร อารังโสติสสกุล

มหาวิทยาลัยนเรศวร

Punnida Upanong and Wichian Thamrongsotthisakul

Naresuan University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: punnida@uru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมความเป็นครู เพื่อเสริมสร้างความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย สำหรับนักศึกษาครู ดำเนินการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา 4 ขั้นตอน ขั้นตอน ที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน รวมถึงศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเสริมความเป็นครู ขั้นตอน ที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร ขั้นตอน ที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร ขั้นตอน ที่ 4 การประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมตามหลักสูตรเสริมความเป็นครู

ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรเสริมความเป็นครู เพื่อเสริมสร้างความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย สำหรับนักศึกษาครู ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ คือ ความสำคัญ หลักการ จุดมุ่งหมาย คำอธิบาย โครงสร้าง คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้ แนวการจัดกิจกรรม แนวทางการใช้สื่อ และการวัดและประเมินผล แนวทางการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู ประกอบด้วย กิจกรรมตามทฤษฎีกระจำจ้านิยม กิจกรรมตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม และกิจกรรมตามแนวคิดการเชื่อมสรค์ความแตกต่าง ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย คิดเป็นร้อยละ 87.19 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาครูที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูตามหลักสูตรเสริมความเป็นครู เพื่อเสริมสร้างความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย สำหรับนักศึกษาครู พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมเสริมตามหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.62 S.D. = 0.54) โดยเห็นว่ากิจกรรมเสริมความเป็นครูช่วยเสริมสร้างความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย

* วันที่รับบทความ : 2 ธันวาคม 2567; วันที่แก้ไขบทความ 15 ธันวาคม 2567; วันที่ตอบรับบทความ : 16 ธันวาคม 2567

Received: December 2 2024; Revised: December 15 2024; Accepted: December 16 2024

คำสำคัญ: หลักสูตรเสริมความเป็นครู; ความรักชาติ; ศาสน์; กษัตริย์; ความเป็นไทย

Abstract

This study aimed at developing a supplementary curriculum designed to enhance teacher identity by fostering patriotism, religious devotion, the monarchy loyalty, and an appreciation for Thai cultural values among the student teachers. The research was conducted following a four-stage research and development process. Stage 1: Basic information was gathered through semi-structured interviews. Stage 2: The study investigated the needs for developing the supplementary curriculum. Stage 3: The development and quality assurance of the curriculum. Stage 4: The opinions evaluation regarding the supplementary activities organized.

The research findings revealed that: 1) The supplementary curriculum aimed at enhancing student teachers' patriotism, religious respect, the monarchy loyalty, and Thai cultural identity comprised 9 essential elements: significance, principles, objectives, curriculum description, structure, unit descriptions, activity design, media utilization guidelines, assessment and evaluation. The guidelines for organizing teacher enhancement activities consisted of activities based on the Value Clarification Theory, activities based on Social Cognitive Theory, and activities based on the concept of integrating diverse perspectives. The evaluation of the curriculum and accompanying documentation revealed that they are highly suitable. 2) Results from the curriculum implementation indicated that pre-service teachers exhibited behaviors aligned with patriotism, religious reverence, loyalty to the monarchy, and Thai cultural identity at a rate of 87.19%, which was higher than the 75% with statistical significance at the .05 level. 3) The evaluation of student teachers' opinions on activities designed to enhance teacher identity, as part of the supplementary curriculum aimed at fostering patriotism, loyalty to religion and monarchy, and Thai cultural identity, revealed that student teachers rated the activities at the highest level ($\bar{X} = 4.62$ S.D. = 0.54). It revealed that participants perceived the activities as highly effective in reinforcing patriotism, loyalty to religion and monarchy, and a strong sense of Thai cultural identity.

Keywords: Enrichment Curriculum; Teachership; Love Nation; Religion and Monarch; Being Thai

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ นานาการอันส่งผลกระทบต่อสังคมไทยในภาพรวม และปัญหาที่สำคัญของคนไทยทั้งชาติในขณะนี้คือปัญหาอันเนื่องมาจากความขัดแย้งทางด้านความคิดของคนในชาติ ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีแนวโน้มจะขยายวงกว้างขึ้นเรื่อย ๆ ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยและไร้พรมแดน ค่านิยมและวิถีชีวิตที่แปรเปลี่ยน ทำให้มีแนวคิดและค่านิยมที่แตกต่างกัน และละเลยค่านิยมที่ดีงามซึ่งนำไปสู่ความแตกแยกหรือขัดแย้งทั้งการกระทำและความคิด (สุภาวดี ลุนไชยภา และ ประวิต เอราวรรณ, 2560 : 16) โดยเฉพาะด้านการเมืองทำให้เกิดการแบ่งฝ่ายการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ทางการเมืองหลากหลายรูปแบบผ่านการเคลื่อนไหวของกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่ปะปนไปกับการใช้สัญลักษณ์ดั้งเดิมตั้งแต่การชูสามนิ้ว ชูกระดาษเปล่า

ไปจนถึงกิจกรรมวิ่ง-ร้องเพลง แอสมทาโร่ รวมทั้งการพบนักพิราบขาวที่แสดงสัญลักษณ์แห่งสันติภาพเพื่อแสดงนโยบายประชาธิปไตย การแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ทางการเมืองได้กลายเป็นสัญลักษณ์ที่เข้ามามีบทบาทกับนักเรียนและนักศึกษาทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อเป็นการสื่อความหมายถึงสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค สอดคล้องกับบทความวิจัยเรื่องการประท้วงของนักเรียนในมุมมองอาชญาวิทยาของทิววรรณ อายุวัฒน์ (2563 : 216) กล่าวว่า การเคลื่อนไหวดังกล่าวไม่จำกัดอยู่เพียงแต่นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเท่านั้นหากแต่ยังลงไปถึงนักเรียนมัธยมจำนวนมากอีกด้วยประกอบกับอิทธิพลของโซเชียลมีเดียทำให้การเคลื่อนไหวมีพลังอย่างมาก นักเรียนในโรงเรียนมัธยมหลายแห่งเริ่มติดแฮชแท็กประกาศจุดยืนของตัวเอง พร้อมสัญลักษณ์การชู 3 นิ้วในความหมายว่าเป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์เพื่อที่สื่อความหมายถึง เสรีภาพ ความเสมอภาค และภราดรภาพ การแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ทางการเมืองส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมทำให้เกิดความไม่พอใจต่อการกระทำที่ผิดทำนองคลองธรรม ขาดคุณธรรมและจริยธรรมขาดจรรยาบรรณ เกิดความเห็นแก่ตนยิ่งกว่าส่วนรวม ขาดวินัยในตนเอง ทำให้สังคมขาดระเบียบ เน้นวัตถุนิยม เกิดความวิบัติของการใช้ภาษาไทย และความบกพร่องในกิริยามารยาท ปัญหาดังกล่าวอาจเกิดมาจากการที่เยาวชน นักเรียน นิสิตและนักศึกษาขาดทั้งความรู้ ความเข้าใจ ขาดความตระหนักเกี่ยวกับความเป็นมาของชาติไทย สถาบันพระมหากษัตริย์ สถาบันศาสนา และความเป็นไทย

กระทรวงศึกษาธิการตระหนักเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตครูที่พึงประสงค์ โดยกำหนดตัวชี้วัดที่สำคัญ คือ การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และใส่ใจสังคม มีความรักชาติ รักท้องถิ่น มีจิตสำนึกไทย และจิตสำนึกสากล รู้คุณค่าและมีส่วนร่วมในการพัฒนา อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยและท้องถิ่น มีจิตอาสาและดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย มีความยุติธรรมและมีความกล้าหาญทางจริยธรรม ยึดมั่นในความถูกต้อง รู้ถูก รู้ผิด รู้ชอบ ชั่ว ดี กล้าปฏิเสธและต่อต้านการกระทำที่ไม่ถูกต้อง เคารพสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก โดยกำหนดกิจกรรมเสริมความเป็นครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูและเสริมสร้างความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งให้บัณฑิตครูเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562 : 2 – 8) สอดคล้องกับคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2566 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาว่ามุ่งส่งเสริมให้นักเรียน นิสิตนักศึกษา เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ และการปลูกฝังความรักในสถาบันหลักของชาติ เพื่อให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของโลกสมัยใหม่อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม (คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี, 2566 : 9 – 10)

แนวทางของการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทั้งการกระทำและความคิดนั้นมีอยู่หลากหลายวิธีการแต่แนวทางที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้น คือ การใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักเพื่อนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติตนที่ถูกต้องตามวิถีพลเมืองที่เข้มแข็ง ให้เกิดขึ้นในตัวนักศึกษาครู และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวรนั้นคือการพัฒนาหลักสูตรเสริมซึ่งจะต้องอาศัยกระบวนการที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในคุณค่า ความสำคัญของชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย ผู้วิจัยพบว่าการจัด

กิจกรรมตามทฤษฎีกระจ่างค่านิยม (The theory of Values Clarification) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของ Bandura (Social Learning Theory) และแนวคิดการเชื่อมสรค์ความแตกต่าง (Bridging Differences) สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในหลักสูตรเสริมได้ เนื่องจากทฤษฎีกระจ่างค่านิยมช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความกระจ่างในค่านิยมของตนเองว่ามีความถูกต้องหรือไม่ รู้จักการคิดแบบมีเหตุผล ยึดคุณธรรมจริยธรรมและความถูกต้องมาช่วยในการพิจารณาตัดสินเหตุการณ์หรือข้อมูลต่าง ๆ โดยไม่ใช่การใช้อารมณ์ความรู้สึกของตนในการตัดสินสิ่งใด ส่วนทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของเป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นโดย Albert Bandura (1977) กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลที่เปลี่ยนแปลงนั้นไม่ได้เป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมแต่เพียงอย่างเดียวหากแต่มีผลมาจากกระบวนการทางปัญญาซึ่งกระบวนการทางปัญญานั้นเป็นวิธีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้เกิดปัญญาในการคิด ทิศนา แคมมณี (ทิศนา แคมมณี, 2548 : 31) กล่าวคือ ถ้ากระบวนการทางปัญญาเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย จากวิธีการเรียนรู้พฤติกรรมของมนุษย์ทั้งการเรียนรู้จากผลของการกระทำ และจากการเลียนแบบตัวแบบ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมช่วยพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์หรือระงับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนา ไตต่อผล (2557) เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมร่วมกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ส่วนแนวคิดการเชื่อมสรค์ความแตกต่าง เป็นแนวคิดที่มีความเหมาะสมในการนำมาใช้ในการแก้ปัญหาเรื่องความขัดแย้งทั้งทางด้านการกระทำและความคิด และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขบนความแตกต่างในบริบทต่าง ๆ แนวคิดการเชื่อมสรค์ความแตกต่างมีวิธีการสร้างความสัมพันธ์อันดี มุ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการสนทนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่ม ส่งเสริมความเห็นอกเห็นใจ แสวงหาจุดร่วมเพื่อความเป็นไปได้ หาวิธีใหม่ ๆ ที่ดีกว่าเดิมเป็นที่น่าพอใจของทั้งสองฝ่ายในเชิงสร้างสรรค์ โดยระบุเป้าหมายหรือคุณค่าร่วมกัน ฝึกทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม (Team Work) และกระตุ้นให้ยอมรับความแตกต่างหรือความคิดเห็นของผู้อื่นโดยไม่จำเป็นต้องนำไปสู่การแบ่งแยก ก่อให้เกิดผลดี ทศนคติที่ดีต่อตัวเองและสังคมรอบข้าง The Greater Good Science Center at the University of California, Berkeley (2024) ทั้งสองทฤษฎีและหนึ่งแนวคิดนี้จึงมีความเหมาะสมในการนำมาใช้พัฒนาผู้เรียนทางด้านคุณธรรมจริยธรรมหรือด้านจิตใจให้มีทัศนคติที่ดี มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ในเสริมสร้างความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทยในครั้งนี้

จากเหตุผลและแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยเห็นความจำเป็นและมีความมุ่งมั่นที่ต้องพัฒนาหลักสูตรและเสริมสร้างความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย ให้เกิดขึ้นในตัวนักศึกษา เนื่องจากนักศึกษาคือผู้ที่ต้องไปปฏิบัติหน้าที่ครูทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนั้น นักศึกษาครูจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจ มีความกระจำ มีทัศนคติที่ดี มีความเชื่อและศรัทธาต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และมีความเป็นไทย ยอมรับในความแตกต่างทางความคิด เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนให้กับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีประสบการณ์เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว รวมทั้งเป็นสมาชิกที่ดีในสังคมดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเสริมความเป็นครู เพื่อเสริมสร้างความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย สำหรับนักศึกษาครู
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรเสริมความเป็นครู เพื่อเสริมสร้างความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย สำหรับนักศึกษาครู
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรเสริมความเป็นครู เพื่อเสริมสร้างความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย สำหรับนักศึกษาครู
4. เพื่อประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมตามหลักสูตรเสริมความเป็นครู เพื่อเสริมสร้างความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย สำหรับนักศึกษาครู

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ดำเนินการโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีขั้นตอนการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1.1 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) อาจารย์ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเสริมความเป็นครู จำนวน 5 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi – Structured Interview) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการพัฒนาหลักสูตรเสริมความเป็นครูสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเสริมความเป็นครู เพื่อเสริมสร้างความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย ของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 180 คน โดยสุ่มแบบบังเอิญ

1.2 นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์เป็น 1) เนื้อหาของหลักสูตร 2) แนวทางการจัดกิจกรรม แนวทางการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ แนวทางการวัดและประเมินผล และองค์ประกอบอื่นๆ ของหลักสูตร 3) ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรโดยนำข้อมูลที่นักศึกษาตอบใส่หมายเลขลำดับความสำคัญ 3 ลำดับแรก และแจกแจงความถี่ (frequency)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร ผู้วิจัยนำผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอนที่ 1 มาพัฒนาหลักสูตร มี 9 องค์ประกอบ โดยประยุกต์ใช้ประยุกต์ใช้แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของ Taba (1962); สังกัด อุทรานันท์ (1989) ; สำลี ทองธิว (2012) ; Joyce ; Dana and Linda Boyce (1996) ; Clark (1997) มาเป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย 13 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
- ขั้นที่ 2 กำหนดความสำคัญ
- ขั้นที่ 3 กำหนดหลักการ
- ขั้นที่ 4 กำหนดจุดมุ่งหมาย
- ขั้นที่ 5 กำหนดคำอธิบาย
- ขั้นที่ 6 กำหนดโครงสร้าง
- ขั้นที่ 7 กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรม
- ขั้นที่ 8 กำหนดแนวทางการใช้สื่อ
- ขั้นที่ 9 กำหนดการวัดและประเมินผล
- ขั้นที่ 10 จัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร
- ขั้นที่ 11 ตรวจสอบคุณภาพและศึกษานำร่อง
- ขั้นที่ 12 นำหลักสูตรเสริมความเป็นครูไปใช้
- ขั้นที่ 13 ประเมินความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร

การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรในขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการในขั้นตอนที่ 1 ของการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร เพื่อนำข้อมูลมาร่างหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ 2 ถึงขั้นตอนที่ 10 โดยขั้นตอนที่ 11 ตรวจสอบคุณภาพและศึกษานำร่องแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ 1) การประเมินโครงสร้างหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คนตรวจสอบความเหมาะสม จากนั้นปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรและ 2) นำหลักสูตรไปทดลองนำร่องเพื่อศึกษาความเป็นไปได้กับนักศึกษาครูสาขาวิชาประถมศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 20 คนเป็นเวลา 6 ชั่วโมง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินพฤติกรรมด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย ใช้การตรวจสอบโดยผู้ประเมิน จำนวน 2 คน (Rater Agreement Index : RAI) ได้แก่ ผู้วิจัยและผู้ประเมินอีก 1 คน นำคะแนนระหว่างผู้วิจัยและผู้ประเมินมาคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน (Rater Agreement Index: RAI)

โดยวิธีการของ Judith A. Burry - Stock และคณะกรณีที่มีพฤติกรรมบ่งชี้หลายตัวนักเรียนหลายคน และมีผู้ประเมิน 2 คน สุรชัย มีชาญ (2004 : 113-126) ได้ค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินสูงกว่า 0.70 ทั้ง 8 ด้าน ถือเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้ขั้นที่ 12 และขั้นที่ 13 เป็นขั้นตอนที่ 3 และขั้นตอนที่ 4 ของการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร ผู้วิจัยนำ หลักสูตรไปใช้จริงกับนักศึกษาครูสาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 30 คน ซึ่งที่ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ขั้นตอนการทดลอง มีดังนี้

3.1 ออกแบบการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวทดสอบหลังเรียน (t-test one sample) ปกรณ์ ประจันบาน (2009 : 238)

3.2 จัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ตามขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 สืบค้น วิเคราะห์ สังเคราะห์ และอธิบาย กิจกรรมที่ 2 กระจ่างค่านิยม กิจกรรมที่ 3 เรียนรู้ทางปัญญาสังคม และกิจกรรมที่ 4 เชื่อมสรุควิธีการแตกต่าง ใช้เวลาทดลอง 24 ชั่วโมง

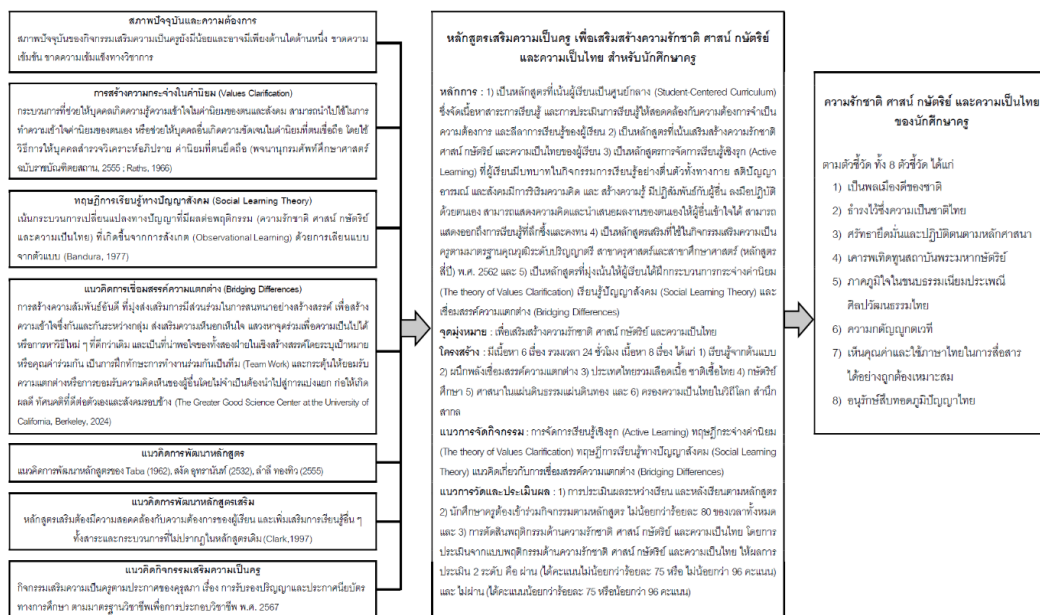
3.3 ระหว่างจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมให้นักศึกษาสืบค้น วิเคราะห์ สังเคราะห์ และอธิบาย เชื่อมสรุควิธีการแตกต่าง และเขียนบันทึกการเรียนรู้เพื่อเป็นการไตร่ตรองการเรียนรู้ (Reflective Journal)

3.4 หลังทดลองใช้หลักสูตรวัดพฤติกรรมด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย และสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมตามหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมตามหลักสูตรกับ นักศึกษาครูกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการพัฒนาหลักสูตรเสริมความเป็นครู เพื่อเสริมสร้างความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย สำหรับนักศึกษาครู ผู้วิจัยได้ใช้ประยุกต์ใช้แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของ Taba (1962); สัตต์ อุทรานันท์ (1989); สำลี ทองจิ๋ว (2012); Joyce; Dana and Linda Boyce (1996); Clark (1997)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู และความต้องการเสริมสร้างความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย ของนักศึกษาครู พบว่า

1. ข้อมูลสภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู และความต้องการเสริมสร้างความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทยของนักศึกษาครู พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของกิจกรรมเสริมความเป็นครูยังมีน้อย และอาจมีเพียงด้านใดด้านหนึ่ง ขาดความเข้มข้น ขาดความเข้มแข็งทางวิชาการ ด้วยสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้เยาวชนไทยไม่ค่อยมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทยในลักษณะที่เห็นได้ชัดเจนทุกสถาบันการศึกษา ควรปลูกฝังให้นักเรียน นักศึกษาทุกคนเกิดความความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และรักความเป็นไทย 2) ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่นักศึกษาครูควรได้รับเมื่อมีการจัดกิจกรรมเสริม คือ ความรู้เกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ ความ เป็นมาของชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย ผลกระทบที่เกิดจากความไม่รักชาติ พลเมืองไทย พลเมืองโลก ทักษะการคิด ทักษะทางสังคม การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข การใช้ชีวิตให้มีความสุข และค่านิยมที่ดีของครู บทบาท

หน้าที่ครู วิธีการ ทักษะและพฤติกรรมการปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี ทักษะการคิดวิเคราะห์ ไตร่ตรอง การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การอธิบายเล่าเรื่อง การสังเกต และการสืบค้นข้อมูล 3) แนวทางการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูที่ต้องการจัดให้นักศึกษาครูเกี่ยวกับความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์และความเป็นไทย ควรมีลักษณะบูรณาการสอดแทรกในเนื้อหาวิชาที่สอน จัดโครงการ หรือค่ายวิชาการเสริมจัดเป็นประจำปีสม่ำเสมอ 4) การจัดกิจกรรมควรมีวิทยากรประจำค่านิยม วิทยากรเรียนรู้ทางปัญญาสังคม และแนวคิดการเชื่อมสรรคความมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน 5) สื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการส่งเสริมความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทยสำหรับนักศึกษาครูควรมีความหลากหลาย กระตุ้นความสนใจ โน้มน้าวจิตใจ ปลุกฝังให้เกิดจิตสำนึก เป็นสื่อที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เกี่ยวกับสถานการณ์จริง ทันสมัย สะดวกต่อการใช้ไม่ยุ่งยาก 6) การวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่านักศึกษาครู มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทยควรวัดและประเมินผลให้ครอบคลุมทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และการกระทำ รวมทั้งมีเครื่องมือวัดที่หลากหลาย เช่น แบบสำรวจ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินพฤติกรรม

2. ข้อมูลความต้องการเสริมสร้างความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย มีความต้องการในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้ 1) นักศึกษาครูต้องการเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาของชาติไทย คิดเป็นร้อยละ 36.67 2) นักศึกษาครูต้องเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำจ่านิยม คิดเป็นร้อยละ 47.22 3) นักศึกษาครูต้องการประเมินในรูปแบบการสังเกตพฤติกรรม คิดเป็นร้อยละ 32.78 4) นักศึกษาครูต้องการประเมินตนเอง คิดเป็นร้อยละ 51.11 5) นักศึกษาครูต้องการให้มีเนื้อหาพอเหมาะสม มีรูปภาพ วิดีโอ พร้อมตัวอย่างประกอบ คิดเป็นร้อยละ 47.22.6) นักศึกษาครูต้องการสื่อออนไลน์ (YouTube TikTok podcast) คิดเป็นร้อยละ 41.67 และ 7) นักศึกษาครูต้องการภาพยนตร์ หนังสือ หรือ นวนิยาย เรื่อง ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช คิดเป็นร้อยละ 36.11

ตอนที่ 2 ผลการสร้างและพัฒนาหลักสูตรเสริมความเป็นครู เพื่อเสริมสร้างความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย สำหรับนักศึกษาครู พบว่า

1. ผลการสร้างหลักสูตรเสริมความเป็นครู เพื่อเสริมสร้างความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย สำหรับนักศึกษาครู พบว่า 1) หลักสูตรประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ได้แก่ ความสำคัญ หลักการ จุดมุ่งหมาย คำอธิบาย โครงสร้าง คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้ แนวการจัดกิจกรรม แนวทางการใช้สื่อ การวัดและประเมินผล 2) เอกสารประกอบหลักสูตรเสริมความเป็นครู แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ แนวทางการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ แนวทางการจัดกิจกรรม (แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน) และการวัดและประเมินผล

2. ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการศึกษานำร่อง (Pilot Study) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ พบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้จริง

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า

1. ผลการเปรียบเทียบความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย สำหรับนักศึกษาครู หลังการใช้หลักสูตรกับเกณฑ์ร้อยละ 75 พบว่า นักศึกษาครูมีพฤติกรรมความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย หลังการทดลองใช้หลักสูตรเสริมความเป็นครู เท่ากับ 111.60 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.19 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักศึกษาครูมีพฤติกรรมความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทยสูงขึ้นและจากการสังเกตพฤติกรรมนักศึกษาครูได้แสดงออกถึงความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทยทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ การเป็นพลเมืองดีของชาติ อารมณ์ดีซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักศาสนา เคารพ เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย ความกตัญญูต่อบุคคล เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาไทย

ตอนที่ 4 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมตามหลักสูตร

นักศึกษาครูมีความคิดเห็น ภาพรวมมีความคิดเห็นตามรายด้านดังนี้ ด้านเนื้อหาสาระ ($\bar{X} = 4.60$ S.D. = 0.54) อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.63$ S.D. = 0.53) ด้านสื่อ ($\bar{X} = 4.65$ S.D. = 0.52) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.58$ S.D. = 0.59) ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.64$ S.D. = 0.55) และผลเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 4.62$ S.D. = 0.54) อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล คือ

1. จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการพัฒนาหลักสูตร พบว่า

1.1 จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูยังมีน้อย มีเพียงด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งความรู้ ทักษะและพฤติกรรมที่นักศึกษาครูควรได้รับ คือ ความหมายความสำคัญ ความเป็นมาของชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย ผลกระทบที่เกิดจากความไม่รักชาติ พลเมืองไทย และค่านิยมที่ดีของครู บทบาทหน้าที่ครู วิธีการ ทักษะและพฤติกรรมที่ปฏิบัติตนที่แสดงถึงความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์และความเป็นไทย คิดวิเคราะห์ ไตร่ตรอง การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การอธิบายเล่าเรื่อง การสังเกต การสืบค้นข้อมูล และผลการศึกษาความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์และความเป็นไทย ของนักศึกษาครูกลุ่มเป้าหมาย พบว่า นักศึกษาครูมีความต้องการจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนาความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทยเร่งด่วน โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก ได้แก่ เคารพ เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ อนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาไทย อารมณ์ดีซึ่งความเป็นชาติไทย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้สอนไม่ได้วิเคราะห์ความสำคัญถึงจัดกิจกรรมไม่ตรงกับปัญหาและความต้องการของผู้เรียน สังคม และผู้ใช้บัณฑิต ขาดความเข้มข้นในการจัดกิจกรรมการปลูกฝังความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทยทำให้นักศึกษาครูหรือเยาวชนไม่ค่อยแสดงพฤติกรรมหรือ

ลักษณะที่เห็นได้ชัดจนว่ามีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย ขาดการบูรณาการสอดแทรกในเนื้อหาวิชาที่สอนโดยเฉพาะการบูรณาการคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และเนื้อหาของส่วนใหญ่เน้นให้เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ และเน้นการสอนตามสมรรถนะของครูสภา จึงไม่ได้เน้นในเรื่องการปลูกฝังความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย ขาดความเข้มแข็งทางวิชาการทั้งด้านนโยบายการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมเสริมหรือโครงการต่าง ๆ ในการพัฒนาความเป็นครูให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่องนอกจากนี้นักศึกษาครูจะต้องเตรียมตัวเองในการเป็นครูที่ดีในอนาคตซึ่งจะต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของครูและการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามหน้าที่ของพลเมืองที่ดีทั้งด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์และความเป็นสอดคล้องกับแนวคิดของยนต์ ชุ่มจิต (2007) กล่าวไว้ว่า ผู้ที่กำลังจะเข้าสู่วิชาชีพครูและผู้ที่กำลังรับหน้าที่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพครู หากมีความรู้ ความเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้และพอเพียงแล้วย่อมส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่การงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ประกอบวิชาชีพครู จำเป็นต้องมีความเข้าใจถึงความสำคัญของครู รู้ว่าครูคือใคร มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบอะไร ต้องปฏิบัติตนอย่างไรจึงเป็นที่ต้องการของสังคม และจะพัฒนาตนเองพัฒนางานวิชาชีพครูอย่างไร จึงจะบังเกิดความสำเร็จก้าวหน้าแก่ตนเองและวิชาชีพครู และครูจะต้องปฏิบัติตนเป็นผู้ที่มีความรักชาติศาสนา ศาสน์ กษัตริย์ และรักความเป็นไทยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

1.2 แนวทางการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูเพื่อเสริมสร้างความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์และความเป็นไทยนั้น ควรมีลักษณะบูรณาการสอดแทรกในเนื้อหาวิชาที่สอน จัดโครงการหรือค่ายวิชาการเสริมจัดเป็นประจำสม่ำเสมอ ควรนำทฤษฎีกระจำจ่านิยม ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม และแนวคิดการเชื่อมสรรรค์ความมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน สื่อการเรียนรู้ควรมีความหลากหลาย กระตุ้นความสนใจ โน้มน้าวจิตใจ ปลูกฝังให้เกิดจิตสำนึก เป็นสื่อที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เกี่ยวกับสถานการณ์จริง ทันสมัย สะดวกต่อการใช้ ไม่ยุ่งยาก วัดและประเมินผลให้ครอบคลุมความคิด ความรู้สึกและการกระทำ เครื่องมือวัดหลากหลาย เช่น แบบสำรวจ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินพฤติกรรม สอดคล้องกับแนวคิดของบุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2009) ได้ให้แนวทางในการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการปฏิบัติวิธีการวัดจึงควรมีหลายวิธี และควรเก็บรวบรวมข้อมูลที่ครอบคลุมสถานการณ์แวดล้อมด้วย ในการประเมินครั้งหนึ่งอาจวัดได้หลายตัวชี้วัด หรือตัวชี้วัดเดียวอาจวัดหลาย ๆ ครั้งได้ ขึ้นอยู่กับลักษณะของตัวชี้วัด

1.3 จากผลการศึกษาความต้องการเสริมสร้างความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย ของนักศึกษาครู พบว่า นักศึกษาครูมีความต้องการเสริมสร้างความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย โดยเรียงลำดับประเด็นที่สำคัญ 3 อันดับแรกดังนี้ นักศึกษาครูมีความต้องการเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาของชาติไทย ความเป็นไทย และ Soft Power นักศึกษาต้องการให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการด้วยทฤษฎีกระจำจ่านิยม ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม และแนวคิดเชื่อมสรรรค์ความแตกต่าง นักศึกษาต้องการให้วัดและการประเมินผลการสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ และการตรวจสอบชิ้นงาน / ใบกิจกรรม นักศึกษาต้องการประเมิน

ตนเอง อาจารย์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม และเพื่อนประเมิน เอกสาร ใบกิจกรรม และสื่อต่าง ๆ ควรมีเนื้อหาพอเหมาะสม มีรูปภาพ วิดีโอ พร้อมตัวอย่างประกอบ มีการเสนอแนะเนื้อหาสาระมากที่สุดเพื่อให้ได้ความรู้อย่างมาก และใช้หนังสือที่หลากหลายเพื่อให้นักศึกษาเลือกศึกษาเอง สื่อการเรียนรู้ที่นักศึกษาต้องการ คือ สื่อออนไลน์ (YouTube TikTok podcast) สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสาร ใบกิจกรรม หนังสือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร) และสื่อของจริง (วัสดุอุปกรณ์ ภาพยนตร์ หนังสือ หรือ นวนิยายที่นักศึกษาต้องการ คือ ตำรานานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช พรหมลิขิต และบุพเพสันนิวาส ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาครูมีความต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และคุณค่าของชาติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และความกระจ่าง สามารถนำไปถ่ายทอดให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะนักศึกษาตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญของครูในการส่งเสริมความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทยในห้องเรียน ต้องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการด้วยทฤษฎีกระจ่างค่านิยม ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม และแนวคิดเชื่อมสรรคความแตกต่าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการต่าง ๆ นี้ เป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาครูได้ช่วยเหลือกันทำงาน ส่งเสริมความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ส่งเสริมความกล้าแสดงออกและมีความเป็นประชาธิปไตย ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกลุ่มนักเรียน และครู ฝึกการเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นตามหลักวิถีประชาธิปไตย นอกจากนี้ นักศึกษาครูยังต้องการวัดและการประเมินผลการสังเกตพฤติกรรม ต้องการประเมินตนเอง ต้องการสื่อออนไลน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อของจริง และภาพยนตร์ เพราะเป็นสื่อที่ทันสมัย มีความเหมาะสมกับวัยของนักศึกษา อีกทั้งยังเรียนรู้ได้ง่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของพิศาล เครือลิต (2022) ที่ได้สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับสื่อว่าทำให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สื่อการเรียนรู้มีความน่าสนใจ ทันสมัยเข้าถึงการรับรู้ตามวัยของผู้เรียน

2. จากผลการสร้างและและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นผ่านกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบเหมาะสมตามแนวคิดกระบวนการพัฒนาหลักสูตรหรือขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร สำลี ทองธิว, (2012 : 95-106) ที่อธิบายว่า การพัฒนาหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรใดก็จะต้องผ่านกระบวนการพัฒนาลำดับคลึงกัน ส่วนที่แตกต่างจะอยู่ที่รายละเอียดของแต่ละขั้นหรือขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรหลัก ๆ มี 5 ขั้นด้วยกัน ได้แก่ 1) ขั้นการศึกษาบริบทสังคมเพื่อศึกษาวิถีชีวิตของคนในสังคมหนึ่ง ๆ (วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง ฯลฯ) ศึกษาความต้องการจำเป็นเฉพาะที่หลักสูตรที่กำลังจะพัฒนาขึ้นจะต้องทำให้ตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคม ต้องทำให้ผู้เรียนเข้าใจวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นปัจจุบัน และสามารถใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพอยู่ในบริบทสังคมนั้น ๆ ได้ 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร ผู้พัฒนาหลักสูตรจะกำหนดกรอบแนวคิดได้ก็ต่อเมื่อเข้าใจบริบทสังคมจากการศึกษามิติต่าง ๆ ของสังคมอย่างรอบด้านเข้าถึงจุดยืนและเป้าหมายชีวิตของคนในสังคมได้ 3) การคัดสรรเนื้อหาสาระ ประสพการณ์ และการลำดับจัดกระทำเนื้อหาสาระในรูปแบบหรือลักษณะที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิด และสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 4) ขั้นการคัดสรรวิธีการเรียนรู้ที่สนองตอบต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและสอดคล้องกับ

แบบการเรียนรู้ของผู้เรียนและบริบทวัฒนธรรมการเรียนรู้ของสังคมขณะนั้น และ 5) ขั้นตอนการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สอดคล้องกับหลักการและสนองตอบความต้องการจำเป็นของบริบทสังคมนั้น ระเบียบวิธีการวัด (เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แหล่งข้อมูล ประเภทข้อมูล การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า) การประเมินผลข้อมูล และการสรุปผลการประเมินเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาหลักสูตรเสริมความเป็นครูฉบับนี้ผู้วิจัยได้ยึดกรอบแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรแนวนั้น กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน (John Dewey; G. Stanley Hall) ซึ่งเป็นกลุ่มที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับขั้นพัฒนาการของผู้เรียนและคำนึงถึงความต้องการและความสนใจของผู้เรียน (สมดุล/ขัดแย้ง) (Experiential specialists; Process specialists) การให้ความสำคัญต่อธรรมชาติ การเรียนรู้ของมนุษย์ต่อพัฒนาการของเด็กเป็นสิ่งสำคัญที่สุดซึ่งนำไปสู่การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพตามความหมายและตามนัยที่แต่ละคนต้องการให้ความสำคัญต่อการจัดเนื้อหา การเรียนการสอน ฯลฯ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในแบบและตามเป้าหมายที่ผู้เรียนสนใจ และต้องการ ทั้งนี้กระบวนการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญมากกว่าตัวเนื้อหา สำลี ทองธิว (2012 : 100) ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับขั้นที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานหรือการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู และความต้องการเสริมสร้างความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย ของนักศึกษาครูซึ่งเป็นขั้นตอนที่นำข้อมูลและสารสนเทศมาตัดสินใจในการออกแบบและกำหนดองค์ประกอบหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของนักศึกษาครู โดยสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างกับอาจารย์ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเสริมความเป็นครู และศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร กับนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ขั้นปีที่ 2 การดำเนินการดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Taba (1962) ที่ใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่เริ่มจากระดับรากหญ้าสู่ระดับบน คือวินิจฉัยความต้องการไปจนถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของสำลี ทองธิว (2012 : 95-106) ที่อธิบายว่า การพัฒนาหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรใดก็จะต้องผ่านกระบวนการพัฒนาลำดับคลึงกัน ส่วนที่แตกต่างจะอยู่ที่รายละเอียดของแต่ละขั้นหรือขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรหลัก ๆ มีห้าขั้นด้วยกัน ได้แก่ 1) ขั้นการศึกษาบริบทสังคมเพื่อศึกษาวิถีชีวิตของคนในสังคมหนึ่ง ๆ (วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง ฯลฯ) ศึกษาความต้องการจำเป็นเฉพาะที่หลักสูตรที่กำลังจะพัฒนาขึ้นจะต้องทำให้ตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคม ต้องทำให้ผู้เรียนเข้าใจวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นปัจจุบัน และสามารถใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพอยู่ในบริบทสังคมนั้น ๆ และสอดคล้องกับแนวคิดกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของสังกัด อุทรานันท์ (1989 : 191-192) ที่กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรนั้นจำเป็นต้องศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานของหลักสูตรเพื่อการพัฒนาหลักสูตรนั้นมีความถูกต้องทำให้ทราบความต้องการของสังคมและผู้เรียน การที่ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการ

3. จากผลการทดลองใช้หลักสูตรเสริมความเป็นครู พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย หลังการทดลองใช้หลักสูตรเสริมความเป็นครูเท่ากับ 111.60 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.19 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความรู้จากทั้งทฤษฎี และการปฏิบัติ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) การสร้างความกระจำค่านิยมรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย 2) ตัวแบบของความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย และ 3) การเชื่อมสรค์ความแตกต่าง

3.1 การสร้างความกระจำค่านิยมรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์และความเป็นไทย การวิจัยครั้งนี้ นักศึกษามีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทยเพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษได้ผ่านกิจกรรมการสร้าง ความกระจำค่านิยมรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทยซึ่งเป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างค่านิยมที่ดีงามให้เกิดขึ้นกับ นักศึกษาคู โดยให้นักศึกษาคูเป็นผู้เริ่มในการคิด การพิจารณาเลือก ตัดสินใจยอมรับด้วยการเห็นคุณค่าอันจะ นำไปสู่การยึดถือและการปฏิบัติจนเป็นนิสัยที่ถาวร และยังเป็นกระบวนการที่ช่วยให้นักศึกษาคูเกิดความรู้ความ เข้าใจในค่านิยมรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทยของตน ก็สามารถนำไปทำความเข้าใจในค่านิยมรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทยของตนเอง หรือ ช่วยให้เพื่อนนักศึกษาคูเกิดความเชื่อในค่านิยมรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทยของตนเชื่อถือ กิจกรรมการสร้าง ความกระจำค่านิยมรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทยโดยใช้วิธีการให้นักศึกษาคูสำรวจ วิเคราะห์ และอภิปรายตามค่านิยมที่ตนยึดถือตามแนวคิดค่านิยมแท้ กิจกรรมการสร้าง ความกระจำค่านิยมในการวิจัยนี้เป็นการสร้างการกระจำในค่านิยมแท้ที่นักศึกษาคูได้สร้าง ผ่านขั้นตอนสำคัญ คือ 1) การเลือกกระทำอย่างอิสระ พร้อมทั้งระบุเหตุผลประกอบการยกตัวอย่าง (Choosing) 2) การให้คุณค่า (Prizing) ร่วมกันวิเคราะห์ผลที่เกิดจากการปฏิบัติตนตามแนวทางต่าง ๆ และสรุปความรู้ เลือก แนวทางปฏิบัติ และ 3) การปฏิบัติ (Action) ให้เลือกด้วยความเต็มใจและสะท้อนความรู้สึจากการปฏิบัติ สอดคล้องกับแนวคิดของ Raths, Harmin & Simon (1966) ที่อธิบายว่า กระบวนการที่ช่วยให้บุคคลเกิดความรู้ ความเข้าใจในค่านิยมของตนเองและสังคม เมื่อบุคคลเกิดความรู้ความเข้าใจในค่านิยมแล้ว ก็สามารถนำไปใช้ในการทำ ความเข้าใจในค่านิยมของตนเอง หรือ ช่วยให้บุคคลเกิดความชัดเจนในค่านิยมที่ตนเองเชื่อถือ โดยใช้วิธีการให้บุคคล สำรวจ วิเคราะห์ อภิปรายค่านิยมที่ตนยึดถือตามแนวคิดค่านิยมแท้ของแอล. อี. แรทส์ (L.E. Raths) เอ็ม.ฮาร์มิน (M. Harmin) และเอส. บี. ซิมอน (SB. Simon) ที่อธิบายว่า ค่านิยมแท้จะต้องเป็นค่านิยมที่บุคคล (1) เลือกอย่าง เสรี (2) เลือกจากตัวเลือกหลายตัว (3) เลือกโดยผ่านการคิดพิจารณาถึงผลที่จะตามมาทั้งทางบวกและทางลบ (4) เลือกแล้วมีความภาคภูมิใจในสิ่งที่เลือก (5) เลือกแล้วยอมรับในสิ่งที่เลือกอย่างเปิดเผย (6) เลือกแล้วลงมือปฏิบัติจริง ตามสิ่งที่เลือก และ (7) ปฏิบัติตามค่านิยมที่เลือกอย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสกล สุขสวัสดิ์ (2016) เรื่อง การพัฒนาค่านิยมความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ที่จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ กระจำค่านิยมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่พบว่า ค่านิยมความรักชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ที่จัดการ เรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำค่านิยมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาพรวมมีระดับคะแนนอยู่ในระดับดี เยี่ยม และได้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำค่านิยมที่มีการสร้างค่านิยมแท้ มีขั้นตอนสำคัญในการจัดการ

เรียนรู้ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 คือ การเลือกกระทำอย่างอิสระ ขั้นที่ 2 คือ การให้คุณค่า และขั้นที่ 3 คือ ขั้นการปฏิบัติ

3.2 ตัวแบบของความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทยกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมในครั้งนี้ช่วยเสริมสร้างรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมดังกล่าวทำให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบทั้งที่มีชีวิตจริงจากประสบการณ์ของตนเองที่มีความใกล้เคียงเหมือนกับสภาพจริงมากที่สุด และตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อต่าง ๆ นักศึกษาครูสามารถเชื่อมโยงพฤติกรรม การแสดงออกของตัวแบบที่ได้จากการสังเกตว่าพฤติกรรมใดจะนำมาประยุกต์ใช้ด้วยการเลียนแบบพฤติกรรมความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทยได้อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ Bandura (1989) มีความเชื่อว่าการเรียนรู้ของคนเราส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการสังเกตตัวแบบ ซึ่งจะแตกต่างจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่ต้องการอาศัยการลงมือ ลองผิด ลองถูก เพราะนอกจากจะสูญเสียเวลาแล้วยังอาจมีอันตรายได้ในบางพฤติกรรม ในการเรียนรู้โดยผ่านตัวแบบนั้น ตัวแบบเพียงคนเดียวสามารถที่จะถ่ายทอดทั้งความคิดและการแสดงออกได้พร้อม ๆ กัน และเนื่องจากคนเรานั้นใช้ชีวิตแต่ละวันในสภาพแวดล้อมที่แคบ ๆ ดังนั้นการรับรู้เกี่ยวกับสภาพการณ์ต่าง ๆ ของสังคมจึงผ่านจากประสบการณ์ผู้อื่นโดยการได้ยินและได้เห็นโดยไม่มีประสบการณ์ตรงมาเกี่ยวข้อง คนส่วนมากรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของสังคมโดยการผ่านสื่อแทบทั้งสิ้น กิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมในงานวิจัยครั้งนี้ นักศึกษาครูได้ร่วมกิจกรรมตามกระบวนการการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบ ประกอบด้วย 4 กระบวนการที่สำคัญ คือ กระบวนการตั้งใจ เป็นกิจกรรมที่นักศึกษาครูร่วมกันฝึกการสังเกตคุณลักษณะตัวแบบจากบุคคลต้น โดยอาจารย์ผู้สอนเลือกตัวแบบด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทยจากตัวแบบที่มีอิทธิพลและเป็นที่รู้จัก นักศึกษาสืบค้นข้อมูลบุคคลต้นแบบด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทยที่ชอบจากแหล่งการเรียนรู้ออนไลน์ และร่วมอภิปราย สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบของสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2010 : 53) ได้อธิบายว่าตัวแบบที่ดีจะมีผลต่อความตั้งใจที่จะสังเกต โดยตัวแบบที่จะจดจำได้ดีนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์เด่นชัดเป็นตัวแบบที่นักเรียนเกิดความพึงพอใจกระบวนการเก็บจำเป็นกิจกรรมนี้นักศึกษาครูจดจำข้อมูลหรือคุณลักษณะของบุคคลต้นแบบพร้อมระบุสัญลักษณ์แทนตัวแบบบันทึกสัญลักษณ์ของคุณลักษณะผู้ที่มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้คุณลักษณะหรือสัญลักษณ์ของผู้ที่มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย กระบวนการกระทำและกระบวนการจูงใจ นักศึกษาร่วมกันอภิปรายแรงจูงใจที่อยากกระทำตามบุคคลต้นแบบ โดยอาจารย์ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นเพื่อให้นักศึกษามองเห็นตนเองและให้เกิดแรงจูงใจในความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทยที่ค้นพบได้จากบุคคลต้นแบบผ่านการสังเกตบุคคลต้นแบบ กิจกรรมนี้มีความสำคัญต่อการเรียนรู้โดยการสังเกตเป็นอย่างมาก เมื่อนักเรียนเห็นตัวแบบแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมก่อให้เกิดการเลียนแบบ กิจกรรมดังกล่าวจึงทำให้นักศึกษาครูมีพฤติกรรมความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดสอดคล้องกับงานวิจัยของวัฒนา ไตต่อผล (Taitorphon, 2023) เรื่องการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมร่วมกับการเรียนรู้ด้วยการ

รับใช้สังคม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า หลังการใช้หลักสูตรนักเรียนมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ สูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพิศ มีทรัพย์มัน (2022) เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การงานอาชีพตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม เพื่อเสริมสร้างความรู้และแรงจูงใจสู่การเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า จัดกิจกรรมตามขั้นตอนของแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมและสอดคล้องความรู้ทักษะการเป็นผู้ประกอบการและคุณสมบัติการเป็นผู้ประกอบการที่ดีทำให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ในการเป็นผู้ประกอบการ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และได้การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กระบวนการตั้งใจ 2) กระบวนการเก็บจำ 3) กระบวนการกระทำ และ 4) กระบวนการจูงใจ

3.3 การเชื่อมสรค์ความแตกต่างทางความคิดเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มช่วยให้นักศึกษาครมีความเข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น รับความคิดเห็นของผู้อื่นซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้นักศึกษามีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย กิจกรรมเชื่อมสรค์ความแตกต่างใช้วิธีการให้นักศึกษาครูได้ทำกิจกรรมตามหลักกาการเชื่อมสรค์ความแตกต่าง 4 แนวทาง ได้แก่ แนวทางที่ 1 การปรับมุมมองของตนเอง ผึกเอาชนะใจคนที่ต่างความคิด จากการแสดงความคิดเห็น เสนอความคิดและมุมมองของตนเองผ่านการสนทนาระหว่างกลุ่มจึงได้ความคิดและมุมมองที่หลากหลายเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน วิธีนี้จะช่วยให้นักศึกษาครูรับฟังที่คิดเห็นที่ต่างจากตนเอง และเปิดใจรับฟังคนอื่น ๆ มากขึ้น แนวทางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม ผึกการเรียนรู้ผู้อื่นเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกต่างกลุ่ม แนวทางที่ 3 มุ่งเน้นไปที่การแก้ปัญหา ไม่ใช่ตัวตน กิจกรรมนี้นักศึกษาครูจะได้เลือกปัญหา และทำความเข้าใจปัญหาร่วมกัน จากมุมมองของแต่ละคน วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาโดยการอภิปรายแลกเปลี่ยน โดยอาจารย์ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้น ทำให้นักศึกษาครูได้แนวทางแก้ไขและบรรลุเป้าหมาย และแนวทางที่ 4 แชร์ความเหมือน : ค้นหาจุดร่วมที่เชื่อมโยงเรา กิจกรรมนี้นักศึกษาได้พูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ และมุมมองต่าง ๆ ที่สะท้อนจุดร่วมที่เรามีเหมือนกับผู้อื่น ร่วมกันมองหาคุณลักษณะ ประสบการณ์ ความเชื่อ ค่านิยมที่เหมือนกัน ร่วมกันบันทึกจุดร่วม จากการทำกิจกรรมเชื่อมสรค์ความแตกต่างทำให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้วิธีการสนทนาอย่างสร้างสรรค์สร้างความเข้าใจส่งเสริมการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีขึ้นระหว่างบุคคล รับรู้และเคารพยอมรับความแตกต่างของบุคคลและเคารพในความคิด มุมมอง และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมจากการกระตุ้นให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ โดยไม่แบ่งแยกเพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยมีบรรยากาศที่สนับสนุนการแสดงออกและการสร้างสรรค์จากทุกคนจึงทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะที่ช่วยให้นักศึกษาครูสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้กิจกรรมการเชื่อมสรค์ความแตกต่างยังผลให้นักศึกษาครูได้เปลี่ยนมุมมองเกี่ยวกับเรื่องของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น สอดคล้องกับแนวคิด The Greater Good Science Center at the University of California, Berkeley (2024) ได้อธิบายถึง Bridging Differences

หมายถึง วิธีการสร้างความสัมพันธ์อันดี ที่มุ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการสนทนาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่ม ส่งเสริมความเห็นอกเห็นใจ แสวงหาจุดร่วมเพื่อความเป็นไปได้ หรือการหาวิธีใหม่ ๆ ที่ดีกว่าเดิม และเป็นที่น่าสนใจของทั้งสองฝ่ายในเชิงสร้างสรรค์ โดยระบุเป้าหมายหรือคุณค่าร่วมกัน เป็นการฝึกทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม (Team Work) และกระตุ้นให้ยอมรับความแตกต่างหรือการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นโดยไม่จำเป็นต้องนำไปสู่การแบ่งแยก ก่อให้เกิดผลดี ทักษะคิดที่ดีต่อตัวเองและสังคมรอบข้าง และงานวิจัยของ Donna L. Shaw (2009) ได้ทำการศึกษาการเชื่อมโยงว่า: นักศึกษาชาวอิตาลีระเบียบสะทอนประสบการณ์การศึกษาและแบ่งปันกลยุทธ์ความสำเร็จ พบว่า และกลยุทธ์ที่พวกเขาพัฒนาขึ้นเพื่อบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาอย่างสำเร็จ คือ วิธีการเรียนรู้และวัฒนธรรมในห้องเรียนนั้นแตกต่างกัน การตั้งเป้าหมาย การจัดการเวลา ทักษะการเรียนรู้ กลุ่มการศึกษา ส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของพวกเขา คือ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ช่วยให้ผ่อนคลายและลดความเครียด และการรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนมหาวิทยาลัย ความยืดหยุ่นและความสามารถทางวัฒนธรรมเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่ทำให้ผู้เข้าร่วมสามารถเชื่อมโยง และงานวิจัยของ Xime na Zúñiga (2023) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน พบว่า ภูมิหลังทางสังคมมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากสังคมของเรากลายเป็นสังคมที่มีความหลากหลายและแบ่งชั้นทางสังคมมากขึ้น หนึ่งในวิธีที่เราสามารถส่งเสริมการเรียนรู้และความเข้าใจข้ามความแตกต่างได้ หนึ่งในวิธีที่เราสามารถส่งเสริมการเรียนรู้และความเข้าใจข้ามความแตกต่างได้คือการนำนักศึกษามาร่วมกันพูดคุยและเรียนรู้กันและกัน เพื่อหาทางสื่อสารและเข้าใจที่จะอยู่ร่วมกัน

4. จากผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมตามหลักสูตร พบว่า นักศึกษาครูมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมเสริมตามหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากหลักสูตรเสริมความเป็นครูมีกิจกรรมที่ใช้สื่อที่ตรงกับความต้องการของนักศึกษา สื่อมีความทันสมัย เป็นสื่อที่ตรงตามวัยของนักศึกษาและมีความน่าสนใจทั้งสื่อที่เป็นตัวแบบ สถานการณ์ กรณีตัวอย่าง เอกสารประกอบการสอน ดังจะเห็นได้จากเอกสารประกอบหลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้กำหนดสื่อที่มีความหลากหลายทั้งสื่อกิจกรรม สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นทั้งภาพยนตร์ บุคคลต้นแบบ สื่อเอกสาร และสื่อวัสดุอุปกรณ์ มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้คิดและนำไปปฏิบัติ เลือกลีขัณฑ์ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และอธิบาย หาเหตุผลประกอบการตัดสินใจ ทำให้บรรยากาศในห้องเรียนผ่อนคลาย ไม่เคร่งเครียด มีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมให้นักศึกษาช่วยเหลือกันทำงาน คิดอย่างเป็นเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ส่งเสริมความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ส่งเสริมความกล้าแสดงออก ความเป็นประชาธิปไตย ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกลุ่มนักศึกษาครูกับนักศึกษาครู นักศึกษาครูกับผู้สอน ทำให้นักศึกษาครูมีมุมมองที่หลากหลาย มีโอกาสในการเสนอแนะ แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทุกคนโดยไม่มีผู้ใดจึงช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในการแสดงออก ฝึกการเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นตามหลักวิธีประชาธิปไตย สอดคล้องกับงานวิจัยของพิศาล เครือลิขิต (2022) เกี่ยวกับการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลังการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า

นักเรียนมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ในทุกขั้นตอน มีการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกดีหรือรันทที่จะเรียนรู้จากสื่อ มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดกิจกรรมมีการใช้สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าถึงการรับรู้ตามวัยของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. คณะครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ควรนำหลักสูตรกิจกรรมเสริมความเป็นครูสู่การปฏิบัติในระดับคณะ เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตระหนักในความสำคัญ และเห็นภาพการปฏิบัติเกิดพลังการมีส่วนร่วมและความสำเร็จจนนำสู่วิถีชีวิตการประกอบวิชาชีพครูในอนาคตของนักศึกษาครู โดยแยกเป็นกลุ่มย่อย เพื่อให้ นักศึกษาครูได้มีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง

2. ควรนำหลักสูตรเสริมความเป็นครู เพื่อเสริมสร้างความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทยไปใช้กับนักศึกษาครูในระดับชั้นปีที่ 1 เพื่อให้ นักศึกษาครูได้รับการพัฒนา และมีเวลาเพิ่มพูนคุณลักษณะดังกล่าวตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาการบูรณาการกิจกรรมเสริมสร้างความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทยในรายวิชาที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย เช่น บูรณาการในรายวิชาการศึกษาทั่วไป เช่น รายวิชาความเป็นพลเมือง รายวิชาเฉพาะด้านของสาขาวิชาสังคมศึกษา

2. งานวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย สำหรับนักศึกษาคณะอื่น ๆ เพื่อศึกษาในบริบทที่แตกต่างกันออกไป

3. งานวิจัยในอนาคตควรศึกษาว่าหากมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันตามกระบวนการเชื่อมสรรรค์ความแตกต่างควรนำข้อวิพากษ์ในมุมมองอื่น ๆ ของการเชื่อมสรรรค์ความแตกต่างมาพิจารณาเพื่อการออกแบบงานวิจัยที่ช่วยทำให้แนวคิดการเชื่อมสรรรค์ความแตกต่างมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เช่น การทำกิจกรรมเชื่อมสรรรค์ความแตกต่างระหว่างนักศึกษาต่างสาขาวิชา และหรือต่างคณะ การค้นหาคำตอบในประเด็นเหล่านี้จะช่วยทำให้แนวคิดการเชื่อมสรรรค์ความแตกต่างสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2562). *มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี)*
พ.ศ. 2562. เอกสารแนบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี
สาขาศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562.
- คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี. (2566). สรุปลำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี “เศรษฐกิจ ทวีสิน”
ด้านการศึกษา. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ กันยายน, 2566. แหล่งที่มา: https://moe360.blog/2023/09/11/cabinet-policy-statement-2023/?fbclid=IwAR38EucDC-nkjkZX_lfzEiNGy8QMbrTokpp0v7VD1BHBETgkIhk8NQhoo.
- ทิววรรณ อายุวัฒน์. (2563). *การประท้วงของนักเรียนในมุมมองอาชีวศึกษา*. หนังสือประมวล บทความใน
การประชุมวิชาการนิติสังคมศาสตร์ระดับชาติหัวข้อ “จินตนาการใหม่ ภูมิทัศน์ นิติศาสตร์ไทย” วันที่
20 พฤศจิกายน 2563 ณ โรงแรมฟูรามา จังหวัดเชียงใหม่.
- ทิตนา แคมมณี. (2548). *ปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน: เรื่องยากที่ทำได้จริง*. กรุงเทพมหานคร: เมธีทิปส์.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2552). *การวัดและประเมินผลการศึกษา : ทฤษฎีและการประยุกต์*.
กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.
- ปกรณ ประจันบาน. (2552). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์
- พิศาล เครือลิต. (2565). *การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต.
บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2546). *การศึกษาและความเป็นครูไทย*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- วัฒนา ไตต่อผล. (2557). *การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับ
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย
นเรศวร.
- สงัด อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพมหานคร: นิติสยาม.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2553). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำลี ทองธิว. (2555). หลักสูตรอาเซียนเพื่อการรู้อาเซียน. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 14 (3),
95-106.
- สุพิศ มีทรัพย์มั่น. (2565). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การงานอาชีพตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม
เพื่อเสริมสร้างความรู้และแรงจูงใจสู่การเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- สุภาวดี ลุนไชยภา และ ประวิต เอราวรรณ์. (2560). การพัฒนาเครื่องมือวัดค่านิยมความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 20. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 36 (6), 14-27.
- สุรัชย์ มีชาญ. (2547/ พฤษภาคม-สิงหาคม). ดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน. *วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*. 10 (2), 118-123.
- Bandura A. (1977). *Social Learning Theory*. New York: General Learning Press.
- Bandura A. (1989). *Social foundations of thought and action*. Englewood Cliffs,
- Clark, B. (1997). *Growing Up Gifted 5th ed*. Upper Saddle River, New Jersey: Pretica-Hall.
- Donna L. Shaw. (2009). *Bridging Differences: Saudi Arabian Students Reflect on Their Educational Experiences and Share Success Strategies*. Doctor of Philosophy. Oregon State University.
- Joyce Van Tassel-Baska; Dana T. Johnson; & Linda Neal Boyce. (1996). *Developing verbal talent: ideas and strategies for teachers of elementary and middle school students*. Boston: Allyn and Bacon.
- Raths Louis E. (1966). *Values and teaching: working with values in the classroom*. Columbus: Charles E. Merrill.
- Raths, L. E., Harmin, M., & Simon, S. B. (1966). *Values and Teaching*. Columbus, OH: Charles E. Merrill.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Brace and World.
- The Greater Good Science Center at the University of California, Berkeley. (2024). *Bridging Differences Play book*.
- Xime na Zúñiga. (2023). *BRIDGING DIFFERENCES THROUGH IALOGUE*. ABOUT CAMPUS / JANUARY–FEBRUARY.